

Handläggare
Tomaj Keivany
Telefon: 08-50818085

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2023-09-21

Stockholms stads trygghetsprogram 2024–2027

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till Stockholms stads trygghetsprogram 2024–2027.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige fastställde 2021 Stockholms stads trygghetsprogram 2020–2023. Programtiden löper ut 2023 och stadsledningskontoret har därför utarbetat ett förslag till reviderat program för perioden 2024–2027. Förslaget har i huvudsak samma struktur, fokusområden och ansvarsfördelning som tidigare program. Nytt är en tydlig koppling till den nya lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, som trädde i kraft den 1 juli 2023. Nytt är också att arbetet mot välfärdsbrott och otillåten påverkan har lagts till under fokusområdet förebyggande arbete.

Förvaltningen arbetar redan i huvudsak enligt det föreslagna programmet och vi bedömer att det därmed ger ett bra stöd till organisation eller arbetsätt.

Bakgrund

Kommunfullmäktige fastställde 2021 Stockholms stads trygghetsprogram 2020–2023. Programtiden löper ut 2023 och stadsledningskontoret har därför tagit fram ett förslag till reviderat program för perioden 2024–2027.

Trygghetsprogrammet redogör för strukturen för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete och utgår från bestämmelserna i den nya lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2023.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 27 oktober.

Remissen i sammanfattning

Trygghetsprogrammet är ett styrdokument som anger inriktning för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt tydliggör ansvarsfördelning för stadens nämnder och bolagsstyrelser utifrån gällande lagar och ansvarsområden. Programmet har nära kopplingar till samverkansöverenskommelsen med Polisen och även till kommunfullmäktiges säkerhetsprogram och strategin för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Det är ett övergripande dokument som framför allt beskriver vad som ska göras, snarare än hur.

Förslaget till trygghetsprogram 2024–2027 har i huvudsak samma struktur, fokusområden och ansvarsfördelning som tidigare program. Det har uppdaterats med information om ny lagstiftning inom området och innehåller ett antal nya exempel på hur staden arbetar inom respektive ansvarsområde. Även mindre redaktionella ändringar har gjorts.

Ny lagstiftning

Från den 1 juli 2023 har kommuner genom lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ett ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Förslaget till reviderat program innehåller formuleringar som tydliggör vad det innebär för staden. Framför allt handlar det om att upprätta lokala lägesbilder med tillhörande åtgärdsplan och uppföljning av den samt att ha en samordningsfunktion för det brottsförebyggande arbetet. För Farsta stadsdelsnämnd innebär det inga behov av att införa nya arbetssätt då vi redan innan lagen infördes arbetade enligt modellen.

Hur staden arbetar brottsförebyggande och trygghetsskapande

Kapitlet beskriver hur staden rent organisatoriskt ska arbeta trygghetsskapande både internt och med externa parter för att uppnå kraven som ställs i den nya lagen. Här framkommer att stadsdelsnämnderna har ansvar för samordningen av och ska leda det lokala brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Facknämnderna bistår med resurser och kunskap inom sina respektive verksamhetsområden och kommunstyrelsen ansvarar för strategisk inriktning och styrning.

Varje stadsdelsnämnd ska även ha en utsedd samordnare med ett tydligt mandat som samordnar och förankrar det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet, både internt med facknämnder och kommunala bolagsstyrelser och externt med civilsamhälle, polis och

näringsliv. Samordnare ansvarar också för att lyfta eventuella problem som uppstår i det lokala arbetet med den centrala nivån.

Chefer och berörda medarbetare förväntas enligt förslaget ha en god kännedom om stadens trygghetsskapande arbete. I chefernas ansvar ligger att införliva och följa upp trygghetsarbetet inom verksamheternas ordinarie processer samt säkerställa spridning av information till medarbetare.

Sedan följer en beskrivning av en samverkansprocess i fem steg: arbete initieras, egna kartläggningar och orsaksanalyser, gemensam kartläggning, prioritering och målsättning, genomförande, uppföljning. Syftet med samverkansprocessen är att parterna tillsammans ska kunna skapa ett resultat som är mer än vad vardera parten på egen hand kan åstadkomma. Målet är att stockholmarnas trygghet ska öka och att den faktiska brottsutsattheten ska minska.

Förslaget till trygghetsprogram anger att kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för stadens kommunikation kring trygghet och brottsförebyggande arbete.

Stadens fyra fokusområdena

Likt nuvarande program är de fyra fokusområdena förebyggande arbete, riktade sociala insatser, stadens offentliga miljö samt stadsutveckling. Dessa beskrivs mer utförligt nedan.

➤ Förebyggande arbete

Avsnittet beskriver vikten av tidiga sociala interventioner för att förebygga och bryta en negativ utveckling hos barn och unga. Socialtjänstens förebyggande arbete ska kompletteras med uppsökande insatser gentemot grupper och enskilda. Utöver detta ska socialtjänsten stötta brottsutsatta och deras anhöriga.

Öppna förskolan, förskolan och grundskolan nämns som betydelsefulla i det brottsförebyggande arbetet då de ger barn möjligheter att gå vidare till högre studier vilket minskar risken för kriminalitet och utanförskap.

Föräldrar och andra vuxna som är i ett barns direkta närhet ska stärkas genom olika former av föräldraskapsstöd, till exempel Alla barn i centrum (ABC), Komet föräldragrupper och särskilda program riktade till nyanlända familjer. Vidare beskrivs vikten av att erbjuda barn och unga en aktiv fritid vilket beskrivs bidra till fysiskt och psykiskt välmående.

En nyhet i det reviderade programmet är att arbetet mot välfärdsbrott och otillåten påverkan lagts till i avsnittet

förebyggande arbete. Välfärdsbrott hotar legitimiteten för välfärden och det offentliga och är långsiktigt ett hot mot demokratin. Stadens arbete mot välfärdsbrott behöver ske tvärsektoriellt med flera nämnder involverade genom en aktiv avtalsuppföljning. Otillåten påverkan ska motverkas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöansvaret och gäller både nämnder och styrelser i egenskap av arbetsgivare.

➤ ***Riktade sociala insatser***

Stadsdelsnämnderna har tillsammans med socialnämnden, utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden kommer att ha ett särskilt ansvar för att med riktade sociala insatser förhindra och bryta riskbeteenden. Trygghetsprogrammet nämner speciellt strategiska brott – rån, tillgrepp av motorfordon, våld och hot mot tjänsteman samt övergrepp i rättssak för pojkar och narkotikabrott för flickor – som särskilt viktiga att arbeta mot.

Även när det gäller sociala insatser betonas vikten av att ovan nämnda nämnder samt polis har en väl fungerande samverkan, till exempel genom skolsociala team. Stadsdelsnämndernas arbete kompletteras också med stadsövergripande verksamheter. Några som nämns är Framtid Stockholm, Mini-Maria, MUMIN och Relationsvårdscentrum. Inom de riktade sociala insatserna nämns även arbetet mot våldsbejakande extremism som bedrivs både lokalt och centralt.

➤ ***Stadens offentliga miljö***

Avsnittet berör den fysiska utformningen och skötseln av stadens offentliga miljöer, även kallat situationell prevention. Stadsdelsnämnderna nämns återigen som ansvariga för samordningen inom sina respektive områden och facknämnderna som stödjande genom att aktivt delta i och resurssätta aktiviteter och åtgärder. Platssamverkan och platsaktivering lyfts särskilt som en metod staden, med stadsdelsnämnden som drivande part, ska tillämpa kring samlingsplatser och torg där otryggheten är hög.

Utöver att bygga rätt och/eller bygga om för att förhindra brott så ska drift och underhåll av offentliga miljöer skötas på ett sätt som skapar en ren och attraktiv stad, vilket i sin tur bidrar till trygghet.

Ett antal olika metoder för att arbeta med situationell prevention nämns, som till exempel trygghetsvandringar, aktiviteter för olika målgrupper, grannsamverkan, nattvandring, trygghetsbesiktningar av bostäder, nedklippning av buskage och trygghetskameror.

➤ ***Stadsutveckling***

Trygghetsprogrammet lägger det huvudsakliga ansvaret för stadens fysiska planering och utveckling på stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Dessa ska i sin tur säkra att de i ett tidigt skede involverar bland annat stadsdelsnämnderna i planeringen av stadsutvecklingsprojekt för att säkerställa brottsförebyggande och trygghetskapande perspektiv. Segregation anges som en av bakgrundsorsakerna till brott och otrygghet.

En viktig del i stadens stadsutvecklingsarbete beskrivs genom arbetet med översiktsplanens fyra fokusområden Farsta, Kista-Järva, Skärholmen och Hagsätra-Rågsved samt det tiotal platser som benämns som strategiska samband, vilket innebär att investerings- och planeringsresurser riktas till dessa platser. Detta förväntas bidra till att utjämna de socioekonomiska skillnaderna och därmed också skillnaden i trygghetskänsla.

Slutligen beskrivs kort stadens modell för socialt värdeskapande analys, som ska ligga till grund för stadsutvecklingen. I denna ingår en arbetsmetod där man tar hänsyn till trygghetsfrågorna i planeringen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget till reviderat trygghetsprogram och de förtydliganden som görs med anledning av den nya lagen om kommuners brottsförebyggande ansvar. Vi noterar att vi redan arbetar i linje med hur det reviderade trygghetsprogrammet beskriver trygghetsarbetet.

Vi vill betona vikten av arbetet med att minska segregationen i stadens samtliga stadsdelar som en avgörande förebyggande faktor mot otrygghet – det vill säga inte bara i utpekade fokusområden. I detta sammanhang är blandade upplåtelseformer på kvartersnivå långsiktigt det mest avgörande och det som vi bedömer har störst strukturell påverkan.

Förvaltningen är tveksam till behovet av platssamverkan i alla stadsdelsområden. Platssamverkan är en samarbetsform som lämpar sig bra där behoven är stora inom en begränsad geografisk yta och där det finns ett flertal fastighetsägare att samverka med. Förvaltningen bedömer att de medel staden avsätter till platssamverkan skulle göra större nytta om de fick användas mer fritt till trygghetskapande och brottsförebyggande arbete istället för att vara låsta till en specifik metod.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Sara Wrethed
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till Stockholm stads trygghetsprogram 2024–2027

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2023-08-21
Sara Wrethed, Ansvarig	2023-08-21